

Notat

Overblik over seneste reformer på beskæftigelsesområdet og betydning for Socialforvaltningens målgruppe og administration

Der er de seneste år indgået tre aftaler på kontanthjælpsområdet samt en aftale om forenkling og målretning af sygedagpengesystemet, som alle kan have betydning for Socialforvaltningens målgruppe samt administration.

Nedenfor beskrives formålet i de tre aftaler på kontanthjælpsområdet, den nye sygedagpengeaftale samt øvrige reformer på beskæftigelsesområdet. Derefter beskrives den forventede betydning for Socialforvaltningens målgruppe samt administration.

a) Et nyt kontanthjælpssystem - flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst

Med aftalen indføres et nyt kontanthjælpssystem med en ny ydelsesstruktur samt nye tillæg. De nuværende ydelser erstattes af en række nye satser: En mindstesats, en grundsats, en forhøjet sats og en sats til hjemmeboende. Desuden afskaffes kontanthjælpsloftet, 225-timersreglen og en række andre ydelser, herunder særlig støtte, jf. Aktivloven § 34 til borgere i kontanthjælpssystemet, særlig tillæg til unge under 30 år med visse psykiske diagnoser, aktivitetstillægget og danskbonusen. Der indføres et fritidstillæg samt et tilskud til medicin. Beskæftigelsesministeren fremsatte lovforslag den 2. oktober 2024 med ikrafttrædelse den 1. januar 2025 og virkning den 1. juli 2025.

b) Aftale om en ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne

Med aftalen indføres en ny arbejdspligt på 37 timer ugentligt for alle borgere i kontanthjælpssystemet, som ikke opfylder et opholdskrav og et beskæftigelseskrav. Arbejdspligten indføres i to faser: Fra den 1. januar 2025 omfattes borgere, som modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse. Fra 1. juli 2025 omfattes borgere, som ikke opfylder et krav om ophold i riget i 9 ud af de seneste 10 år samt fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2 ½ år ud af de seneste 10 år. Beskæftigelsesministeren fremsatte lovforslag den 2. oktober 2024 med ikrafttrædelse og virkning fra hhv. den 1. januar 2025 (1. fase) og den 1. juli 2025 (2. fase).

c) Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp

Med aftalen skærpes optjeningsreglerne for kontanthjælp for alle borgere, som har indrejsedato efter den 1. april 1968. Med aftalen ensrettes

reglerne om opholds- og beskæftigelseskravet for borgere, der er rejst til Danmark før og efter 2008. Ændringen gennemføres med virkning fra den 1. juli 2025. Lovforslaget blev vedtaget i maj 2024 med virkning fra den 1. juli 2025.

d) Ny aftale på sygedagpengeområdet

Med aftalen ønskes en forenkling og målretning af sygedagpengesystemet. Der lægges bl.a. op til, at kommunerne, når en sygedagpengesag overgår til jobafklaring, fremover kun skal forelægges rehabiliterings- teamet, hvis der er behov for en tværfaglig vurdering af borgerens for- løb. Der er også lagt op til en mere fleksibel sammensætning af rehabiliteringsteams, hvor kommunen fremover skal foretage vurdering af, hvilke fagområder der skal være repræsenteret i behandling af den enkelte sag på rehabiliteringsmødet. Lovforslaget forventes fremsat i november 2024 med ikrafttrædelse den 1. januar 2025.

Læs evt. mere om aftalerne på kontanthjælpsområdet i bilag 1, hvor Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har orienteret Beskæftigelses- og Integrationsudvalget via fredagsmail og aftalen på sygedagpengeområdet i bilag 2.

Betydning for Socialforvaltnings målgruppe samt administration

Ad a-c: Aftaler på kontanthjælpsområdet (nyt kontanthjælpssystem, arbejdspligt samt skærpet optjeningskrav)

For både lovforslaget om nyt kontanthjælpssystem samt lovforslaget om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp gælder i praksis, at en del borgere vil opleve en ydelsesnedgang per 1. juli 2025. Bortfald af hjælp for specifikke grupper kan skabe udfordringer, der kræver særlig opmærksomhed for at undgå negative økonomiske og sociale konsekvenser. Det gælder eksempelvis:

- Borgere der ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet
- Unge under 30 år med aktivitetstillæg samt bestemte psykiske lidelser
- Borgere i kontanthjælpssystemet, som modtager særlig støtte pga. høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde, jf. Aktivloven § 34
- Kontanthjælpsmodtagere fyldt 65 år uden pensionsret som pt. kan være på plejehjem (BIF er i dialog med KL om disse borgere)
- Etc.

Ydelsesnedgangen kan betyde, at der vil være borgere, som ikke har råd til at bo i deres eksisterende bolig, og at Socialforvaltningen vil stå med en udfordring ift. at hjælpe borgere med andre problemer end ledig- hed til en ny og billigere bolig. Særligt fordi kommunerne ikke må

Socialpolitik og Udvikling
Socialforvaltningen

kompensere på anden vis (fx med enkeltydelser) for ydelsesnedsættelsen, som følger af lovgivningen.

Samtidig kan ydelsesreduktionen, som resultat af skærpelsen af beskæftigelseskravet, betyde, at nye områder kategoriseres som udsatte bolig- områder, parallelsamfund eller forebyggelsesområder, da gennemsnit- lig bruttoindkomst indgår som en del af kriterierne for at klassificere

Socialpolitik og Udvikling Socialforvaltningen

disse områder. Udpegning af flere udsatte boligområder/forebyggelsesområder i København vil gøre det vanskeligere for forvaltningen at få stillet billige boliger til rådighed for boligsocial anvisning, da der i disse områder er en række begrænsninger på, hvilke borgere der kan anvises til boligerne.

Hjemløsereformens fokus på at flytte hjemløse borgere fra herberg til egen bolig har øget efterspørgslen efter boliger, som borgere med lav betalingsevne kan betale. Det betyder, at Københavns Kommune får svært ved at finde en anden og billigere bolig til de kontanthjælpsmodtagere, der bliver berørt økonomisk af kontanthjælpsreformen, hvilket allerede er en stor udfordring i dag. Konsekvensen kan være, at kommunens omstilling af hjemløseområdet vil gå langsommere, samt at flere borgere ikke kan betale deres huslejer og dermed risikerer udsættelse af deres bolig. Endvidere kan det få negative økonomiske og sociale konsekvenser for udsatte familier – særligt de, der per 1. juli 2025 overgår til den nye mindstesats, fordi de ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet.

Som følge af lovforslagene på kontanthjælpsområdet er der borgere, der vil gå ned i ydelse, mens andre vil opleve en ydelsesforbedring. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen arbejder på i efteråret 2024 at få et overblik over antallet af borgere, der bliver berørt økonomisk af reformerne og på hvilken måde.

I lovforslaget er desuden et nyt tilskud til medicin, hvor borgere, der har modtaget kontanthjælp i 12 måneder ud af de seneste 18 måneder, kan få tilskudsberettiget medicin uden egenbetaling. Lignende ret har hjemmeboende børn af kontanthjælpsmodtagere fra første dag, hvis forældrene modtager kontanthjælp.

Slutteligt vil en række borgere være berettigede til det nye fritidstillæg, hvor man kan få 450 kr. pr. måned pr. barn (op til 3 børn) til udgifter til barnets aktiviteter. Hvis man er enlig, reduceres beløbet, da man modtager børnetilskud.

Ad d: Aftale om forenkling og målretning af sygedagpengesystemet Ift. den nye aftale på sygedagpengeområdet tildeles kommunerne en del frihed, som efter KLs vurdering bliver til gavn for både borgere, arbejdsgivere og medarbejdere i jobcentrene. Det giver kommunerne bedre muligheder for at tilrettelægge et individuelt og fleksibelt forløb for de sygemeldte, der imødekommer den sygemeldtes individuelle behov og vilkår. Det betyder også, at borgere, hvis sag skal forelægges kommunens rehabiliteringsteam vil møde så få personer som muligt, da kun de relevante fagområder er repræsenteret.

Øvrige reformer på beskæftigelsesområdet

Udover beskrivelsen af ovenstående aftaler på beskæftigelsesområdet nedsatte regeringen i maj 2023 en ekspertgruppe, som i juni 2024 kom med deres anbefalinger til fremtidens beskæftigelsessystem med fokus på større frisættelse, forenkling og mere værdighed. Ekspertgruppens

Socialpolitik og Udvikling
Socialforvaltningen

rapport indeholder en række meget konkrete forslag. Eksempelvis

Socialpolitik og Udvikling

Socialforvaltningen

foreslår ekspertgruppen at reducere antallet af målgrupper fra 13 til 5, at nedlægge rehabiliteringsteamet samt at lempe sanktionerne for borgere længere fra arbejdsmarkedet m.v. På den baggrund forventes en større reformering af beskæftigelsesområdet, men der foreligger ikke en politisk aftale eller udkast til lovforslag endnu. KL forventer, at regeringen først vil indkalde til forhandlinger med partierne primo 2025.

Der er derudover varslet en værdighedsreform i regeringsgrundlaget og i udkast til finanslov for 2025, som skal ændre vilkårene for samfundets mest udsatte ved at sætte dem fri fra fx krav om beskæftigelse. Regeringen har afsat 100 mio. kr. i 2025, 150 mio. kr. i 2026 og 200 mio. kr. årligt fra 2027 og frem til en ramme til en ny og værdig socialpolitik. Med værdighedsreformen vil regeringen lægge grundstenene til en ny politik for de allermest udsatte borgere i Danmark.